

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ ΕΘΝΙΚΟΥ ΑΣΤΕΡΟΣΚΟΠΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ – ΣΧΟΛΙΑ ΣΤΗ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΝΟΜΟ

Ο Σύλλογος Ερευνητών του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών (ΣΕΕΑΑ) θεωρεί ότι ο νέος νόμος για την έρευνα έχει αρκετά θετικά στοιχεία, τα οποία ευελπιστεί στην πράξη να συμβάλλουν στη διευκόλυνση/ενίσχυση του έργου των ερευνητών της χώρας και την εποικοδομητικότερη διασύνδεση ΕΚ-Πανεπιστημίων και αυτών με τις επιχειρήσεις. Ωστόσο στο σχέδιο νόμου της διαβούλευσης υπάρχουν αρκετά σημεία τα οποία χρήζουν τουλάχιστον διασαφήνισης, αντιφάσεις και άλλα σημεία που πιθανόν να πλήξουν τη διαύγεια του τρόπου διοίκησης των ΕΚ και των Ινστιτούτων. Θεωρούμε χρέος μας να συμβάλλουμε καλοπροαίρετα στη βελτίωση του σχεδίου νόμου, παραθέτοντας σχόλια σε συγκεκριμένα άρθρα και παραγράφους αυτών:

Άρθρο 2.

Στην παράγραφο 17 ο ορισμός του «Ερευνητή» είναι ιδιαιτέρως γενικός και δε διασφαλίζει το ελάχιστο επίπεδο (γνωστικό και θεσμικό) που θα πρέπει να απαιτείται, το οποίο π.χ. επικυρώνεται μέσα από διαδικασίες κρίσης στα ΕΚ και τα Πανεπιστήμια.

Άρθρο 4.

Θεωρούμε ότι βασικό σημείο της Εθνικής Στρατηγικής Έρευνας για μια χώρα σαν την Ελλάδα θα πρέπει να είναι και οι Εθνικές Υποδομές. Προτείνεται να συμπεριληφθεί η «Ενίσχυση και συντήρηση ερευνητικών υποδομών εθνικής εμβέλειας και σημασίας καθώς και διεθνούς προστιθέμενης αξίας» στο βασικό σχεδιασμό, κατεύθυνση προς την οποία ούτως ή άλλως φαίνεται να δίνεται βάρος αναλογιζόμενοι την προσέγγιση των προγραμμάτων ΚΡΗΠΙΣ και το σχεδιασμό του Εθνικού Οδικού Χάρτη Ερευνητικών Υποδομών.

Άρθρο 5.

Για την επίτευξη των επιμέρους σημείων του παρόντος Σχεδίου Δράσης, θεωρούμε ότι απαραίτητη συνθήκη είναι «η διαμόρφωση ενός αδιάβλητου συστήματος αξιολόγησης σε όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων των ερευνητικών φορέων και πανεπιστημίων». Όλα τα προηγούμενα χρόνια πολλές καλές προσπάθειες ή προθέσεις σκόνταψαν στο σύστημα αξιολόγησης, με αποτέλεσμα τα αποτελέσματα να μην προσεγγίζουν τα προσδοκώμενα και οι επενδύσεις να μην έχουν προοπτική και συνέχεια. Η εκ βάθρων αλλαγή θα πρέπει να καλύπτει από την αξιολόγηση προτάσεων χρηματοδότησης, ΔΕΠ/ερευνητών, ερευνητικών κέντρων και πανεπιστημίων κλπ, και να ευνοεί τη διαφάνεια, την αξιοκρατία και την ανάδειξη της πραγματικής αριστείας και καινοτομίας, με δείκτες που να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες απαιτήσεις και τα υφιστάμενα μέσα. Επίσης θα πρέπει να προβλέπει την αξιολόγηση και των διαδικασιών κρίσης και αξιολόγησης.

Άρθρο 8

Παράγραφος 10: Θεωρούμε ότι ίσως να μην αρκεί πλέον η «ενθάρρυνση και υποστήριξη» της συνεργασίας και των κοινών υποδομών μεταξύ ΕΦ και Επιχειρήσεων αλλά θα πρέπει να δημιουργηθεί συγκεκριμένος μηχανισμός καταγραφής των αναγκών του ιδιωτικού τομέα από τη μία και των υπηρεσιών των ΕΦ από την άλλη. Σκοπός είναι η άμεση αλλά κυρίως ουσιαστική διασύνδεση των επιχειρήσεων με τα ΕΚ και Πανεπιστημιακά ιδρύματα, σε συνδυασμό με τη «διαμόρφωση ενός συστήματος ελέγχου και αναδιάρθρωσης του ρόλου και των στρατηγικών των επί μέρους φορέων υλοποίησης» όπως αναφέρεται στο Άρθρο 5.

Άρθρο 10

Δεν υπάρχει παράγραφος 3.6 όπως αναφέρεται αλλά η αναφορά αφορά στο Άρθρο 11.

Άρθρο 12

Παράγραφος 1.6.1: Στην παράγραφο διαφαίνεται ότι το ΕΚ και ο εκπρόσωπός του στο ΠΕΣ θα πρέπει να είναι της οικείας περιφέρειας ή επίσης ο διακεκρυμένος επιστήμονας μέλος του ΠΕΣ να έχει σχέση με την Περιφέρεια. Καθώς αυτό πιθανόν να μην είναι εφικτό αφού δεν υπάρχουν ΕΚ σε όλες τις περιφέρειες, προτείνεται να μην υπάρχει γεωγραφικός

περιορισμός αλλά θεματικός, δηλ η επιλογή να γίνεται από ΕΚ με αντικείμενα σχετικά με τους τομείς έμφασης της εκάστοτε Περιφέρειας.

Άρθρο 16

Παράγραφος 8: Τόσο στην περίπτωση των Δ/ντών ΕΚ όσο και των Ινστιτούτων δύναται να παραταθεί η θητεία τους με την προϋπόθεση ότι βρίσκεται σε εξέλιξη η διαδικασία εκλογής νέου Δ/ντή. Καθώς ήδη προβλέπονται και συνεπακόλουθες διαδικασίες στις περιπτώσεις κένωσης της θέσης, καλό θα ήταν όλα τα ανωτέρω να τελούν υπό χρονικό όριο, δηλ να δύναται να παραταθεί μία θητεία μόνο για συγκεκριμένη χρονική περίοδο, αρκετή για την ολοκλήρωση των εν εξελίξει διαδικασιών εκλογής.

Άρθρο 17

Παράγραφος 2: Βλέπουμε θετικά τη συμμετοχή στο ΕΓΣΙ μελών ΔΕΠ που είναι ΕΥ εγκεκριμένων προγραμμάτων στο οικείο Ινστιτούτο, άλλωστε αυτή θα γίνεται με διαδικασία ψηφοφορίας από τους ίδιους τους ερευνητές, άρα θα κρίνεται κατά περίπτωση. Ωστόσο, υπάρχει το πιθανό ασυμβίβαστο της διάρκειας των εγκεκριμένων προγραμμάτων με τη θητεία στο ΕΓΣΙ. Προτείνεται επιπλέον, καθώς τα μέλη ΔΕΠ θα είναι συνεργάτες με μη μόνιμη σχέση, να μπορούν εναλλακτικά να ενέχουν και ρόλο συμβούλου όταν αυτό τους ζητείται από το ΕΓΣΙ ή τον Δ/ντή, όταν δεν εκλέγονται στο ΕΓΣΙ. Επίσης, καλό θα ήταν να προβλέπεται η δυνατότητα και στους «Καθηγητές Έρευνας» να μπορούν να συμμετάσχουν ισότιμα στα αντίστοιχα όργανα των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων. Η πρόσκληση της εκλογής των μελών του ΕΓΣΙ πρέπει να γίνεται αυτόματα από τα όργανα της διοίκησης με τη λήξη της θητείας του προηγούμενου ΕΓΣΙ, και όχι με πρωτοβουλία του Δ/ντή του Ινστιτούτου. Προβλέπεται ότι το ΕΓΣΙ προεδρεύεται από τον Δ/ντή του Ινστιτούτου, ενώ θα πρέπει το ΕΓΣΙ να μπορεί να συνέλθει και αυτόνομα, για θέματα που θεωρεί το ίδιο σημαντικά και να εισηγείται αντιστοίχως στο Δ/ντή.

Παράγραφος 4.5: Ενώ καθορίζεται η διαδικασία με την οποία ένα ΕΓΣΙ μπορεί να διαφωνήσει με τον Δ/ντή του Ινστιτούτου, δεν καθορίζεται για ποια θέματα ένας Δ/ντής είναι υποχρεωμένος να ζητήσει την γνώμη του ΕΓΣΙ, πριν λάβει απόφαση κατά πλειοψηφία.

Άρθρο 18

Παράγραφος 1: Θεωρούμε θετική τη μείωση των βαθμίδων των Ερευνητών κατά αναλογία σε κάθε περίπτωση με τις βαθμίδες των μελών ΔΕΠ. Ωστόσο, κρίνεται ότι τα απαιτούμενα προσόντα της Γ βαθμίδας δύσκολα τεκμηριώνονται από μεταδιδάκτορες ερευνητές του εσωτερικού ή του εξωτερικού που θα θελήσουν τα ΕΚ να προσελκύσουν, με αποτέλεσμα να αποκλείονται νέοι και αξιόλογοι επιστήμονες που απλά δεν τους έχει δοθεί μέχρι τώρα η δυνατότητα καθοδήγησης έρευνας ή προσέλκυσης πόρων, απλά λόγω «μη προτέρας θέσης». Επίσης, θα πρέπει να υπάρξει μια μεταβατική διάταξη για του υφιστάμενους Ερευνητές Δ, και να διασαφηνιστεί αν η κρίση τους θα γίνεται με ανοιχτές διαδικασίες.

Παράγραφος 1.1.4: Θεωρούμε πολύ θετική την ελάχιστη παρουσία των Ερευνητών στο Ινστιτούτο για «οριζόντιες» εργασίες και καθήκοντα, καθώς έτσι αναπροσαρμόζεται ο παραγωγικός χρόνος για την εκτέλεση των ερευνητικών τους καθηκόντων, κατά αναλογία και ισοτιμία με τα μέλη ΔΕΠ.

Παράγραφος 3: Θα μπορούσε να διευκρινιστεί το πώς προβλέπεται να γίνει η μισθολογική εξομοίωση Ερευνητών και ΔΕΠ από δημόσια χρηματοδότηση, στο σύνολο των αποδοχών, όταν οι δύο κατηγορίες έχουν διαφορετικά επιδόματα?

Άρθρο 21

Παράγραφοι 8, 9: Θεωρούμε ως ένα από τα πλέον σημαντικά σημεία του νέου νόμου το περιεχόμενο των παραγράφων αυτών, αρκεί να εγκριθεί από το ΓΛΚ και στη συνέχεια να ισχύσει οριζοντίως και όχι ως προϊόν διαπραγμάτευσης με την εκάστοτε εφορία. Επίσης, σημαντική παροχή κινήτρου θα ήταν να επιλυθεί οριζοντίως το ζήτημα της απόσβεσης κτίσης επιστημονικού εξοπλισμού.

Άρθρο 23

Παράγραφος 2: Να διασαφηνιστεί τι εννοείται με τον όρο «κάλυψη μέρους των λειτουργικών εξόδων», ποια είναι αυτά τα λειτουργικά έξοδα, εμπεριέχουν και τη μισθοδοσία των ΝΠΔΔ, πως διασφαλίζεται η τελευταία?

Παράγραφος 5: Θα ήταν θεμιτό στις προσκλήσεις να περιγράφεται εξ αρχής και το εκτιμώμενο χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης των αξιολογήσεων, έναρξης των έργων, εκταμιεύσεως δόσεων μετά την πλήρωση των υποχρεώσεων από τους φορείς.

Παράγραφος 6: Θεωρούμε ότι ο ρόλος της εκάστοτε Ειδικής Επιτροπής και των αξιολογητών είναι πολύ σημαντικός και θα πρέπει να περιφρουρηθεί περισσότερο από φαινόμενα ελλιπούς ή εσκεμμένα προσανατολισμένης κρίσης. Για το σκοπό αυτό θα μπορούσαν να καθορίζονται οι διαδικασίες επιλογής των κριτών, διαδικασίες ελέγχου του έργου τους και των κρίσεών τους (ίσως και διαδικασίες αποκλεισμού σε περιπτώσεις που αποδεδειγμένα δεν τηρείται ο κώδικας δεοντολογίας), καθώς και η συνεχής ανακύκλωσή τους για να αποφεύγονται φαινόμενα προσανατολισμένης εύνοιας/αποκλεισμού προς θεματικές περιοχές ή πρόσωπα.

Άρθρο 24

Παράγραφος 12: Προτείνεται να γίνουν όσο το δυνατόν απλούστερες οι διαδικασίες αναφοράς προόδου (κυρίως αναφορικά με το οικονομικό αντικείμενο και την υποβολή εξαντλητικά λεπτομερών στοιχείων) και ως αντίβαρο να υπάρχουν αυστηρές κυρώσεις όταν αποδεικνύεται ότι ένας ΕΥ ή ένα ΕΚ συστηματικά δεν ανταποκρίνεται στα ζητούμενα. Γενικώς προτείνεται ο νέος νόμος να δώσει ώθηση στις σχέσεις εμπιστοσύνης μεταξύ ΕΥ και διαχειριστικής αρχής, κατά τα πρότυπα πολλών φορέων του εξωτερικού.

Άρθρο 29

Παράγραφος 4: Να διατυπωθεί καλύτερα η σύσταση Επταμελούς Επιτροπής Κριτών καθώς αναφέρεται σε έξι μέλη εκ των οποίων οι τρεις από το οικείο ΕΚ και οι 4 εξωτερικοί. Ποιο το νόημα ύπαρξης του εγκεκριμένου Καταλόγου Κριτών όταν η επιλογή θα γίνεται «κατά προτίμηση» από αυτόν? Εάν ο σκοπός της πρότασης αυτής είναι να μην υπάρχουν καθυστερήσεις στις κρίσεις τότε αυτό μπορεί να επιλυθεί απλά αναφέροντας ότι η επιλογή γίνεται από τον τρέχοντα εγκεκριμένο Κατάλογο Κριτών.

Άρθρο 30

Παράγραφος 1: Θεωρούμε ότι ο Εθνικός Κατάλογος Κριτών θα πρέπει να καταρτίζεται μόνο από εν ενεργεία καθηγητές ή ερευνητές.